

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2023. április 20.*

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – Vertikális versenykorlátozások – Az EUMSZ 101. cikk (1) és (2) bekezdése – A tényleges érvényesülés elve – 1/2003/EK rendelet – 2. cikk – 2014/104/EU irányelv – A 9. cikk (1) bekezdése – A nemzeti versenyhatóságok által hozott, a versenyjogi szabályok megsértését megállapító jogerős határozatok kötelező ereje – Időbeli és tárgyi hatály – Az uniós versenyjogi rendelkezések megsértései alapján indított kártérítési és semmisség megállapítása iránti keresetek”

A C-25/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de lo Mercantil nº 2 de Madrid (madridi 2. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2021. január 15-én érkezett, 2020. november 30-i határozatával terjesztett elő a

ZA,

AZ,

BX,

CV,

DU,

ET

és

a **Repsol Comercial de Productos Petrolíferos SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök (előadó), P. G. Xuereb, A. Kumin, N. Wahl és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. május 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- ZA, AZ, BX, CV, DU és ET képviselőiben A. Hernández Pardo, I. Sobrepera Millet és L. Ruiz Ezquerro abogados,
- a Repsol Comercial de Productos Petrolíferos SA képviselőiben M. P. Arévalo Nieto, Á. Requeijo Pascua és M. Villarrubia García abogados,
- a spanyol kormány képviselőiben L. Aguilera Ruiz, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben F. Jimeno Fernández és C. Urraca Caviedes, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdésének és [az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 2. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az egyfelől ZA, AZ, BX, CV, DU és ET (a továbbiakban együttesen: KN örökösei), másfelől pedig a Repsol Comercial de Productos Petrolíferos SA (a továbbiakban: Repsol) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgyát a KN örökösei által az iránt indított keresetek képezik, hogy a bíróság állapítsa meg a köztük és a Repsol között létrejött szerződések semmisségét, valamint rendelje az e szerződések által állítólag okozott károk megtérítését.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 1/2003 rendelet

- 3 Az 1/2003 rendelet „Bizonyítási teher” című 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A[z EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk] alkalmazásával járó bármely nemzeti vagy közösségi eljárás során a[z EUMSZ 101. cikk] (1) bekezdése vagy a[z EUMSZ 102. cikk] megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet a jogsértést állító fél vagy hatóság viseli. Az a vállalkozás vagy a vállalkozások azon társulása, amely [az EUMSZ 101. cikk] (3) bekezdésében foglalt kedvezményt igénybe kívánja venni, köteles bizonyítani, hogy a bekezdésben foglalt feltételek teljesülnek.”

A 2014/104/EU irányelv

- 4 A tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló, 2014. november 26-i 2014/104/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 349, 1. o.) (34) preambulumbekzdése kimondja:

„Az EUMSZ 101. és 102. [cikk] [Európai] Bizottság és nemzeti versenyhatóságok általi hatékony és következetes alkalmazásának biztosításához [az Európai Unión belül] közös [...] megközelítésre van szükség arra vonatkozóan, hogy a nemzeti versenyhatóságok jogsértést megállapító jogerős határozatai milyen hatással vannak a későbbi kártérítési perekre. Ilyen határozatok elfogadására csak azt követően kerül sor, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (4) bekezdésével összhangban a Bizottság rendelkezésére bocsátották a tervezett határozatot vagy annak hiányában a tervezett eljárás menetéről szóló bármely dokumentumot, illetve amennyiben a Bizottság nem kezdeményezett az említett rendelet 11. cikkének (6) bekezdése szerinti, a tagállami versenyhatóság jogkörének megszűnésével járó eljárást. A Bizottságnak biztosítania kell az uniós versenyjog következetes alkalmazását annak révén, hogy kétoldalú jelleggel és az Európai Versenyhatóságok Hálózatának keretében iránymutatást bocsát a nemzeti versenyhatóságok rendelkezésére. A jogbiztonság fokozása, az EUMSZ 101. és 102. [cikk] következtlen alkalmazásának megelőzése, a kártérítési perek hatékonyságának és a pergazdaságosság fokozásának, valamint a vállalkozások és a fogyasztók körében a belső piac működésének javítása érdekében, amennyiben egy nemzeti versenyhatóság vagy egy felülvizsgálati bíróság jogerős határozata megállapítja az EUMSZ 101. vagy 102. [cikk] megsértését, az későbbi kártérítési perekben nem képezheti jogvita tárgyát. Indokolt ezért, hogy az ilyen megállapítás ne legyen vitatható a nemzeti versenyhatóság vagy a felülvizsgálati bíróság szerinti tagállamban az adott jogsértés miatt indított kártérítési perben. A megállapítás joghatása azonban csak a jogsértésnek a versenyhatóság vagy a felülvizsgálati bíróság által – hatáskörének gyakorlása során – megállapított jellegére, illetve anyagi, személyi, időbeli és földrajzi hatókörére terjedhet ki. Amennyiben valamely határozat olyan esetben állapította meg a nemzeti versenyjogi rendelkezések megsértését, amelyben egymással párhuzamosan alkalmazzák az uniós és a nemzeti versenyjogot ugyanabban az ügyben, szintén úgy kell tekinteni, hogy e jogsértés megtörténte nem vitatható.”

- 5 Ezen irányelv „Tárgy és hatály” című 1. cikke így rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv bizonyos, annak biztosításához szükséges szabályokat határoz meg, hogy a valamely vállalkozás vagy vállalkozások társulása által elkövetett versenyjogi jogsértés következtében kárt szenvedett személyek az adott vállalkozással vagy vállalkozások társulásával szemben hatékonyan érvényesíthessék az elszenvedett kár teljes megtérítésére vonatkozó jogukat. Ezenfelül olyan szabályokat is megállapít, amelyek – azáltal, hogy az Unió egész területén azonos szintű védelmet biztosítanak az ilyen kárt elszenvedett valamennyi személynek – erősítik a torzulásoktól mentes belső piaci versenyt és elhárítják a belső piac megfelelő működésének akadályait.

(2) Ez az irányelv olyan szabályokat határoz meg, amelyek összehangolják a versenyjogi szabályok versenyhatóságok általi végrehajtását, valamint e szabályoknak a nemzeti bíróságoknál indított kártérítési keresetek tekintetében történő érvényesítését.”

6 Az említett irányelvnek „A nemzeti határozatok hatálya” című 9. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a valamely nemzeti versenyhatóság vagy felülvizsgálati bíróság által hozott jogerős határozatban megállapított versenyjogi jogsértés megtörténte ne legyen vitatható az EUMSZ 101. vagy 102. [cikk], illetve a nemzeti versenyjog alapján a nemzeti bíróságoknál indított kártérítési perekben.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az (1) bekezdésben említett jogerős határozatot egy másik tagállamban hozták meg, e jogerős határozatra az adott tagállam bírósága előtt a nemzeti joggal összhangban legalább mint a versenyjogi jogsértés megtörténtének *prima facie* bizonyítékára hivatkozni lehessen, és azt adott esetben a felek által előterjesztett egyéb bizonyítékokkal együtt meg lehessen vizsgálni.

(3) E cikk nem érinti a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. [cikk] szerinti jogait és kötelezettségeit.”

7 Ugyanezen irányelv „Átültetés a nemzeti jogba” című 21. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2016. december 27-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.”

8 Ugyanezen irányelv „Időbeli hatály” című 22. cikke kimondja:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 21. cikk értelmében az ezen irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a 21. cikk értelmében elfogadott, az (1) bekezdésben említettektől eltérő nemzeti intézkedések nem alkalmazhatók az olyan kártérítési keresetekre, amelyeket valamely nemzeti bíróságnál 2014. december 26. előtt indítottak.”

A spanyol jog

9 A Real Decreto-ley 9/2017, por el que se transponen directivas de la Unión Europea en los ámbitos financiero, mercantil y sanitario, y sobre el desplazamiento de trabajadores-szel (a pénzügyi, kereskedelmi és egészségügyi, valamint a munkavállalók mozgására vonatkozó európai uniós irányelvek átültetéséről szóló 9/2017. sz. királyi törvényerejű rendelet) (a BOE 2017. május 27-i 126. száma, 42820. o.) módosított, 2007. július 3-i Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia (a verseny védelméről szóló 15/2007. sz. törvény) (a BOE 2007. július 4-i 159. száma, 28848. o.) 75. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A versenyjog olyan megsértése, amelyet valamely spanyol versenyhatóság vagy valamely spanyol felülvizsgálati bíróság jogerős határozatban megállapított, a valamely spanyol bíróság előtt indított kártérítési perben nem vitatható.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 KN örökösei egy KN által épített és Spanyolországban található töltőállomás tulajdonosai. Az 1987-től 2009-ig terjedő időszak folyamán egyrészt KN és az ő örökösei, másrészt pedig a Repsol több kizárólagos szerződést is kötöttek az üzemanyag-ellátás tárgyában.
- 11 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az 1987. július 1-jén és 1996. február 1-jén megkötött első két szerződés „vizonteladási szerződés”, mivel a Repsol által szállított üzemanyag feletti tulajdonjog átszállt KN-re vagy KN örököseire, amint az üzemanyagot áttöltötték az érintett töltőállomás tartályába. E szerződések úgy rendelkeztek, hogy a töltőállomás üzemeltetőjének díjazása jutalék formájában jelenik meg, amelyet ez utóbbi az üzemanyagnak a Repsol által ajánlott fogyasztói árára alkalmazhat.
- 12 1999. április 27-én az Asociación de Propietarios de Estaciones de Servicio y Unidades de Suministro de Andalucía (az andalúziai töltőállomások és beszerzési egységek tulajdonosainak szövetsége, Spanyolország) panaszt nyújtott be a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz több finomító társaság, köztük a Repsol ellen a nemzeti és közösségi versenyjog megsértése miatt.
- 13 2001. július 11-i határozatában (a továbbiakban: 2001. évi határozat) a Tribunal de Defensa de la Competencia (versenyjogi bíróság, Spanyolország) megállapította, hogy a Repsol megsértette a versenyjog szabályait azáltal, hogy a bizonyos spanyol töltőállomásokkal fennálló szerződéses kapcsolatai keretében meghatározta az üzemanyagok fogyasztói árait. E bíróság kötelezte a Repsolt e jogsértés megszüntetésére.
- 14 E határozatot, amelynek érvényességét a Repsol vitatta, az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága, Spanyolország) 2007. július 11-i ítélete helybenhagyta. Ezen ítélettel szemben a Repsol fellebbezést nyújtott be a Tribunal Supremohoz (legfelsőbb bíróság, Spanyolország), amely 2010. november 17-i ítéletével elutasította e fellebbezést. Következésképpen a 2001. évi határozat jogerőre emelkedett.
- 15 KN örökösei 2001. február 22-én, 2006. február 22-én és 2009. július 17-én három másik szerződést kötöttek a Repsollal. Ez utóbbi szerződések, amelyek szintén vizonteladási szerződések voltak, kizárólagos beszerzési kötelezettséget tartalmaztak e társaság javára.
- 16 A Comisión Nacional de la Competencia (nemzeti versenyfelügyeleti bizottság, Spanyolország) általi vizsgálatot követően e hatóság 2009. július 30-án határozatot fogadott el (a továbbiakban: 2009. évi határozat), amelyben egyes finomító társaságokkal, köztük a Repsollal szemben szankciókat szabott ki amiatt, hogy közvetetten rögzítették az üzemanyagoknak az érintett töltőállomásokon alkalmazott fogyasztói eladási árát. Az említett hatóság megállapította, hogy a Repsol megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését (jelenleg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése) és az 1989. július 17-i Ley 16/1989 de Defensa de la Competencia (a verseny védelméről szóló 16/1989. sz. törvény) (a BOE 1989. július 18-i 170. száma, 22747. o.) 1. cikkét.
- 17 A 2009. évi határozatot, amellyel szemben megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be, a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2015. május 22-i és június 2-i ítélete helybenhagyta, így az jogerőre emelkedett.
- 18 A nemzeti versenyfelügyeleti bizottság egy felügyeleti eljárás keretében három határozatot hozott, amelyekben megállapította, hogy a Repsol 2019-ig továbbra is megsértette a versenyjogi szabályokat.

- 19 E körülmények között KN örökösei az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján, a 2001. évi és a 2009. évi határozatot követően keresetet indítottak a Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (madridi 2. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország), vagyis a kérdést előterjesztő bíróság előtt egyrészt a Repsollal kötött szerződések semmisségének megállapítása iránt azzal az indokkal, hogy e társaság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésével rögzítette a szóban forgó fűtőanyagok és üzemanyagok fogyasztói árát, másrészt pedig kártérítési keresetet indítottak az e szerződések által állítólagosan okozott kár megtérítése iránt. Az érintett jogsértés fennállásának bizonyítása érdekében KN örökösei e keresetek keretében a 2001. évi és a 2009. évi határozatra támaszkodnak.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet először is arra, hogy az 1/2003 rendelet 2. cikke értelmében az EUMSZ 101. cikk megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet az a fél viseli, aki e jogsértést állítja.
- 21 Másodszor, e bíróság megjegyzi, hogy a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében azon kártérítési kereset keretében, amelyet valamely nemzeti versenyhatóság olyan határozatát követően indítottak, amely jogerőssé vált, az érintett felperes a jogsértés fennállásával kapcsolatban rá háruló bizonyítási tehernek eleget tehet annak bizonyításával, hogy e határozat pontosan a szóban forgó szerződéses jogviszonyra vonatkozik.
- 22 Márpedig a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése szerinti semmisség megállapítása iránti olyan kereset keretében, mint amelyet KN örökösei nyújtottak be, a nemzeti versenyhatóság jogerős határozatának nincs semmilyen kötelező ereje, ha nem bizonyított, hogy az e határozatban megállapított jogsértés és az e kereset tárgyát képező állítólagos jogsértés azonos, továbbá hogy e jogsértésnek a felperes, nem pedig egy másik személy volt a sértettje.
- 23 Így el kell végezni a jogvita tárgyát képező szerződéses viszony egyedi elemzését, és bizonyítani kell, hogy éppen a töltőállomást üzemeltető felperes, nem pedig egy másik személy volt az árrögzítési gyakorlat sértettje.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben többek között a nemzeti versenyhatóság jogerős határozatában megállapított jogsértés és az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése szerinti semmisség megállapítása iránti kereset tárgyát képező jogsértés nem esik egybe, az ilyen határozat még csak a versenyszabályok megsértésének fennállására utaló valószínűsítő körülménynek sem minősül.
- 25 Következésképpen a jelen ügyben ahhoz, hogy az alapügyben vizsgált szerződések semmisségét megállapító határozatot lehessen hozni, KN örököseinek e bíróság előtt újból be kellene nyújtaniuk azokat a bizonyítékokat, amelyeket a nemzeti versenyhatóságok által vizsgált közigazgatási iratanyag keretében szolgáltatottak.
- 26 E kontextusban a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a nemzeti versenyhatóság jogerős határozatai bármilyen kötelező erejének tagadása azzal a következménnyel járna, hogy olyan szerződéseket tartanának hatályban, amelyek sértik az EUMSZ 101. cikket.
- 27 E bíróság szerint, ha KN örökösei alá tudnák támasztani, hogy e szerződések időben és területileg is megfelelnek a nemzeti versenyhatóságok által a jogerős határozataikban szankcionált magatartásoknak, valamint az e hatóságok által vizsgált szerződéstípusoknak, akkor úgy kellene

ügy tekinteni, hogy KN örökösei eleget tettek az 1/2003 rendelet 2. cikke értelmében rájuk háruló bizonyítási tehernek, ennél fogva pedig sikerült bizonyítaniuk a keresetük tárgyát képező, az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés fennállását.

28 E körülmények között a Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (madridi 2. sz. kereskedelmi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Ha a felperes igazolja, hogy a [Repsol]-lal fennálló, kizárólagos ellátási és brandhasználati szerződéses jogviszonya (jutalékos rendszer vagy referenciaáras végleges értékesítési, illetve árengedményes vizonteladási rendszer) a nemzeti versenyhatóság által vizsgált területi és időbeli hatály alá tartozik, úgy kell-e tekinteni, hogy a szerződéses jogviszony a Tribunal de Defensa de la Competencia (versenyjogi bíróság [...]) 2001. július 11-i határozatának (490/00 REPSOL ügy) és/vagy a [nemzeti versenyfelügyeleti bizottság] 2009. július 30-i határozatának (652/07 REPSOL/CEPSA/BP ügy) hatálya alá tartozik, és e határozatok értelmében a jogsértésre vonatkozó bizonyítási terhet illetően az 1/2003/EK rendelet 2. cikke szerinti feltételeket teljesítettnek kell tekinteni?

2) Amennyiben az [első] kérdésre igenlő választ kell adni, és a konkrét ügyben megállapítást nyer, hogy a szerződéses jogviszony a Tribunal de Defensa de la Competencia (versenyjogi bíróság [...]) 2001. július 11-i határozatának (490/00 REPSOL ügy) és/vagy a [nemzeti versenyfelügyeleti bizottság] 2009. július 30-i határozatának (652/07 REPSOL/CEPSA/BP ügy) hatálya alá tartozik, ennek következményeképpen az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján meg kell-e állapítani a megállapodás semmisségét?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

Előzetes észrevételek

29 A kérdést előterjesztő bíróság a 2014/104 irányelvre, különösen pedig ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik. Márpedig e rendelkezés csak akkor lehet relens az alapjogvita elbírálása szempontjából, ha e jogvita az irányelv tárgyi és időbeli hatálya alá tartozik.

30 E tekintetben a 2014/104 irányelv 9. cikkének tárgyi hatályát illetően meg kell állapítani, hogy – mint az kitűnik ezen irányelv címéből és a „Tárgy és hatály” című 1. cikkéből – az említett irányelv a tagállamok és az Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti szinten indított kártérítési keresetekre vonatkozóan állapít meg bizonyos szabályokat.

31 Ebből következik, hogy a 2014/104 irányelv tárgyi hatálya – ideértve a 9. cikkének tárgyi hatályát is – a versenyszabályok megsértése miatt indított keresetek közül kizárólag a kártérítési keresetekre korlátozódik, következésképpen pedig nem terjed ki a versenyjogi rendelkezések megsértése miatt indított egyéb kereset típusokra, mint például az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított, semmisség megállapítása iránti keresetekre.

32 Ebből következik, hogy a KN örökösei által az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított, semmisség megállapítása iránti kereset nem tartozik a 2014/104 irányelv tárgyi hatálya alá.

- 33 Ami azt a kérdést illeti, hogy ezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének időbeli hatálya kiterjed-e KN örököseinek kártérítési keresetére, emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelv rendelkezései időbeli hatályának meghatározásához először is azt kell megállapítani, hogy az érintett rendelkezés anyagi jogi rendelkezésnek minősül-e, vagy sem (2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 38. pont).
- 34 Abban az esetben, ha a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése „anyagi jogi rendelkezésnek” minősülne – és mivel a jelen ügyben nem vitatott, hogy ezt az irányelvet öt hónappal a 21. cikkében előírt átültetési határidő lejártát követően ültették át a spanyol jogba, az említett irányelvet átültető 9/2017. sz. királyi törvényerejű rendelet ugyanis 2017. május 27-én lépett hatályba –, másodszor azt kellene megvizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet – amennyiben az nem minősíthető újnak – ugyanezen irányelv átültetési határidejének lejártát, azaz 2016. december 27-ét megelőzően megvalósult-e, vagy e határidő lejártát követően is kifejtette hatásait (2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 42. és 48. pont).
- 35 Ezzel szemben, ha e rendelkezés „eljárás rendelkezésnek” minősül, azt annak hatálybalépésétől kezdve alkalmazni kell az érintett jogi helyzetre (lásd ebben az értelemben: 2021. június 3-i Jumbocarry Trading ítélet, C-39/20, EU:C:2021:435, 28. pont).
- 36 Ami először is azt a kérdést illeti, hogy a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése anyagi jogi jellegű-e vagy sem, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés szövegéből kitűnik, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a valamely nemzeti versenyhatóság vagy felülvizsgálati bíróság által hozott jogerős határozatban megállapított versenyjogi jogsértés megtörténte ne legyen vitatható az EUMSZ 101. vagy EUMSZ 102. cikk, illetve a nemzeti versenyjog alapján a nemzeti bíróságok előtt indított kártérítési perekben.
- 37 Az említett rendelkezés szövegéből kitűnik, hogy az a valamely nemzeti versenyhatóság által hozott azon jogerős határozatok, vagy adott esetben a valamely felülvizsgálati bíróság által hozott azon határozatok, amelyek megállapítják a versenyjog megsértéseit, lényegében kötelező erővel ruházza fel az ugyanazon tagállam bírósága előtt indított kártérítési keresetek tekintetében, mint amelyben e hatóság a hatásköreit gyakorolja.
- 38 Különösen, a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése megdönthetetlen vélelmet állít fel a versenyjog megsértésének fennállására vonatkozóan.
- 39 Márpedig, mivel – mint az kitűnik a Bíróság ítélezési gyakorlatából – a versenyjogi jogsértés fennállása, az e jogsértéssel okozott kár fennállása, az e kár és az említett jogsértés közötti okozati összefüggés, valamint ugyanezen jogsértés elkövetőjének személyazonossága azon elengedhetetlen információk közé tartozik, amelyekkel a károsult személynek rendelkeznie kell ahhoz, hogy kártérítési keresetet indítson (lásd ebben az értelemben: 2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 60. pont), meg kell állapítani, hogy a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése a versenyjog szabályainak megsértése miatt való polgári jogi felelősség egyik alkotóelemének fennállására vonatkozik, következésképpen pedig – mint azt lényegében a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 64. pontjában – anyagi jogi szabálynak kell minősíteni.
- 40 Meg kell tehát állapítani, hogy a 2014/104 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése az ezen irányelv 22. cikkének (1) bekezdése értelmében vett anyagi jogi jelleget ölt.

- 41 Mint az kitűnik a jelen ítélet 34. pontjából, a 2014/104 irányelv 9. cikke (1) bekezdése időbeli hatályának meghatározása érdekében másodszer azt kell megvizsgálni, hogy az alapügy tárgyát képező helyzet ezen irányelv átültetési határidejének lejárta előtt már megvalósult-e, vagy pedig e határidő lejárta követően is kifejti hatásait.
- 42 Ennek érdekében a 2014/104 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének jellegét és működési mechanizmusát kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 49 és 100. pont).
- 43 Mint az kitűnik a jelen ítélet 38. pontjából, e rendelkezés olyan vélelmet állít fel, amely szerint a valamely nemzeti versenyhatóság jogerős határozatában vagy felülvizsgálati bíróság határozatában megállapított versenyjogi jogsértést megdönthetetlenül bizonyítottnak kell tekinteni azokban a kártérítési perekben, amelyeket az ilyen határozatok követően indítanak a versenyjog megsértése miatt ugyanazon tagállam bírósága előtt, mint amelyben e hatóság és e felülvizsgálati bíróság a hatásköreit gyakorolja.
- 44 Mivel az uniós jogalkotó az érintett határozat jogerőre emelkedésének időpontját azonosította olyan tényként, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy az érintett jogsértés az érintett kártérítési kereset szempontjából megdönthetetlenül bizonyítottnak tekinthető, meg kell vizsgálni, hogy ez az időpont megelőzi-e a 2014/104 irányelv átültetési határidejének lejárta, mivel ez utóbbi irányelvet e határidőn belül nem ültették át a spanyol jogba.
- 45 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból kitűnik egyrészt, hogy a 2001. évi határozat a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2010. november 17-i ítéletét követően vált jogerőssé. Másrészt, a 2009. évi határozat a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2015. május 22-i és június 2-i ítéletét követően vált jogerőssé. Így e határozatok a 2014/104 irányelv átültetési határidejének lejárta megelőzően jogerőre emelkedtek. Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgó helyzetek megvalósultak.
- 46 Következésképpen a 2014/104 irányelv 22. cikkének (1) bekezdésére tekintettel meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése *ratione temporis* nem alkalmazható a nemzeti versenyhatóságok olyan határozatait követően indított kártérítési keresetekre, amelyek az említett irányelv átültetési határidejének lejárta megelőzően jogerőre emelkedtek.
- 47 E körülmények között a jelen ügyben meg kell vizsgálni a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok által értelmezett nemzeti szabályozást, különösen az 1/2003 rendelet 2. cikke által végrehajtott EUMSZ 101. cikke tekintettel.

Az ügy érdeméről

- 48 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1/2003 rendelet 2. cikkével végrehajtott és a tényleges érvényesülés elvével együtt értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell-e értelmezni, hogy azt a versenyjogi jogsértést, amelyet egy nemzeti versenyhatóság olyan határozata állapított meg, amellyel szemben a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt megsemmisítés iránti keresetet indítottak, viszont amely az e bíróságok általi helybenhagyást követően jogerőre emelkedett, úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes mind az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi kereset, mind pedig az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt indított kártérítési kereset keretében az ellenkező

bizonyításáig bizonyította, ezáltal áthárítva az e 2. cikkben meghatározott bizonyítási terhet az alperesre, amennyiben az e keresetek tárgyát képező állítólagos jogsértés időbeli és területi hatóköre egybeesik az e határozatban megállapított jogsértés időbeli és területi hatókörével.

- 49 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog mellett, hogy a magánszemélyekkel szemben kötelezettségeket állapít meg, arra is szolgál, hogy számukra jogokat keletkeztessen, amelyek az őket megillető jogok összességének részévé válnak. E jogok nemcsak akkor keletkeznek, amikor a Szerződések ezeket kifejezetten előírják, hanem azokból a kötelezettségekből eredően is, amelyeket a Szerződések egyértelműen rögzítenek mind a magánszemélyek, mind pedig a tagállamok és az uniós intézmények számára (2021. november 11-i Stichting Cartel Compensation és Equilib Netherlands ítélet, C-819/19, EU:C:2021:904, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 102. cikk közvetlen joghatásokat fejt ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük (2019. március 14-i Skanska Industrial Solutions és társai ítélet, C-724/17, EU:C:2019:204, 24. pont).
- 51 E rendelkezések joghatásainak teljes körű kifejtését, különösen pedig az e rendelkezésekben megfogalmazott tilalom hatékony érvényesülését veszélyeztetné, ha nem követelhetné bármely személy azon kár megtérítését, amelyet olyan szerződés vagy magatartás okozott neki, amely alkalmas a verseny korlátozására vagy torzítására (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Skanska Industrial Solutions és társai ítélet, C-724/17, EU:C:2019:204, 25. pont; 2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 39. pont).
- 52 A nemzeti bíróságok előtt az uniós versenyszabályok megsértése miatt indított kártérítési keresetek ugyanis biztosítják az EUMSZ 101. cikk joghatásainak teljes körű kifejtését, különösen az e cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatékony érvényesülését, ezáltal pedig erősítik az uniós versenyszabályok hatékonyságát, mivel visszatartanak azon, gyakran rejtett megállapodásoktól vagy magatartásoktól, amelyek alkalmasak a verseny korlátozására vagy torzítására (lásd ebben az értelemben: 2021. november 11-i Stichting Cartel Compensation és Equilib Netherlands ítélet, C-819/19, EU:C:2021:904, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 53 Mint azt lényegében a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 82. pontjában, ugyanez vonatkozik az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi keresetekre is.
- 54 Ezért bármely személynek joga van ahhoz, hogy bíróság előtt hivatkozzon az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésére, ennélfogva pedig az e rendelkezés által tiltott megállapodásnak vagy döntésnek az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdésében előírt semmisségére, valamint ahhoz, hogy követelje az őt ért kár megtérítését, amennyiben okozati összefüggés áll fenn az említett kár és e megállapodás, illetve e döntés között (lásd ebben az értelemben: 2021. november 11-i Stichting Cartel Compensation és Equilib Netherlands ítélet, C-819/19, EU:C:2021:904, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Mint az következik az állandó ítélkezési gyakorlatból, a hatáskörükben eljárva uniós jogi rendelkezéseket alkalmazó nemzeti bíróságok feladata nem csupán az, hogy teljes érvényesülést biztosítsanak ezeknek a szabályoknak, hanem az is, hogy védjék az uniós jog által a magánszemélyeknek biztosított jogokat. E bíróságok feladata a jogalanyok számára az uniós jogi

rendelkezések közvetlen hatályából eredő jogvédelem biztosítása (2021. november 11-i Stichting Cartel Compensation és Equilib Netherlands ítélet, C-819/19, EU:C:2021:904, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 56 E kontextusban emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 2. cikke értelmében az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó valamennyi eljárásban – legyen szó akár nemzeti, akár uniós eljárásokról – az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének vagy az EUMSZ 102. cikknek a megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet az a fél vagy hatóság viseli, aki a jogsértést állítja.
- 57 Jóllehet az 1/2003 rendelet 2. cikke kifejezetten szabályozza a bizonyítási terhet – ideértve azokat a helyzeteket is, amelyekben az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdésére alapított semmisségi kereseteket és/vagy a versenyjog megsértése miatt indított kártérítési kereseteket valamely nemzeti versenyhatóság olyan jogerős határozatát követően terjesztik elő, mint amilyenekről az alapügyben is szó van –, ez nem változtat azon, hogy az 1/2003 rendelet nem tartalmaz rendelkezéseket arra vonatkozóan, hogy e határozatoknak e két keresettípus keretében milyen joghatásai vannak.
- 58 Márpedig az e területre vonatkozó, *ratione materiae* vagy *ratione temporis* alkalmazandó uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni azt, hogy milyen részletszabályok szerint lehet gyakorolni a megállapodások vagy döntések semmisségének az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján történő megállapításának kérelmezéséhez való jogot, valamint az EUMSZ 101. cikk megsértéséből eredő kár megtérítéséhez való jogot, ideértve a nemzeti versenyhatóságok jogerős határozatainak az ilyen keresettípusok keretében fennálló kötelező erejére vonatkozó szabályokat is, feltéve hogy tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd ebben az értelemben: 2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 42. pont).
- 59 Így a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló, belső jellegű keresetekre vonatkozóak (az egyenértékűség elve), továbbá nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tegyék az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 43. pont).
- 60 Különösen, a jelen ítélet 58. pontja szerinti részletszabályok nem sérthetik az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk tényleges alkalmazását, és azokat hozzá kell igazítani a versenyjog területére tartozó ügyek sajátosságaihoz, amelyek főszabály szerint összetett ténybeli és gazdasági elemzés lefolytatását teszik szükségessé (lásd ebben az értelemben: 2019. március 28-i Cogeco Communications ítélet, C-637/17, EU:C:2019:263, 44., 46. és 47. pont).
- 61 Márpedig, amint azt a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 91. és 92. pontjában, az EUMSZ 101. cikk megsértése miatti kártérítéshez való jog gyakorlása rendkívül nehézvé válna, ha valamely versenyhatóság jogerős határozatai vonatkozásában a legcsekélyebb joghatás sem lenne elismerve a kártérítési, illetve az e cikk értelmében tiltott megállapodások vagy döntések semmisségére való hivatkozás iránti polgári perekben.
- 62 Így annak érdekében, hogy biztosított legyen az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk tényleges alkalmazása többek között az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi keresetek keretében, valamint a versenyszabályok megsértése miatt valamely nemzeti

versenyhatóság olyan határozatát követően indított kártérítési keresetek keretében, amellyel szemben a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt megsemmisítés iránti keresetet indítottak, de amely jogerőssé vált azt követően, hogy azt e bíróságok helybenhagyták, és amellyel szemben rendes jogorvoslatnak már nincs helye, meg kell állapítani, hogy különösen az ilyen keresetekre vonatkozó azon eljárások keretében, amelyeket ugyanazon tagállam valamely bírósága előtt indítottak, mint amelyben e hatóság a hatáskörét gyakorolja, a versenyjog megsértésének az említett hatóság általi megállapítása az ellenkező bizonyításáig – amely ellenkező bizonyítékot az alperesnek kell szolgáltatnia – bizonyítja a keresetben állított jogsértés fennállását, amennyiben annak jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre megfelel az e határozatban megállapított jogsértés jellegének, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatókörének.

- 63 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az ilyen eljárások szempontjából az uniós versenyjog ilyen határozatban megállapított megsértésének fennállását az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes bizonyította, áthárítva ezzel az 1/2003 rendelet 2. cikkében meghatározott bizonyítási terhet az alperesre, amennyiben a felperes által indított keresetek tárgyát képező állítólagos jogsértések jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre megfelel az említett határozatban megállapított jogsértés jellegének, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatókörének.
- 64 Ezenkívül, amennyiben az ilyen típusú határozatban megállapított jogsértés és az érintett kereset tárgyát képező jogsértés elkövetője, jellege, jogi minősítése, időtartama és területi kiterjedése csak részben esik egybe, az ilyen határozatban szereplő megállapítások nem feltétlenül bizonyulnak teljesen irrelevánsnak, hanem olyan tények fennállására utaló valószínűsítő körülménynek minősülnek, amelyekre e megállapítások vonatkoznak, amint azt lényegében a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 97. pontjában.
- 65 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy KN örökösei bizonyították-e, hogy a helyzetük a 2001. évi és a 2009. évi határozat hatálya alá tartozik, különösen pedig, hogy az e jogerős határozatokat követően indított semmisségi keresetük és kártérítési keresetük tárgyát képező állítólagos jogsértések jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre megfelel az e határozatokban megállapított jogsértések jellegének és hatókörének.
- 66 Ha nem ez lenne a helyzet, és ha az említett határozatokban megállapított jogsértések csak korlátozott mértékben fedik egymást a KN örökösei által benyújtott keresetek keretében állított jogsértésekkel, ugyanezen határozatokra olyan tények fennállásával kapcsolatos valószínűsítő körülményként lehet hivatkozni, amelyekre az e határozatokban szereplő megállapítások vonatkoznak.
- 67 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1/2003 rendelet 2. cikkével végrehajtott és a tényleges érvényesülés elvével együtt értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy azt a versenyjogi jogsértést, amelyet egy nemzeti versenyhatóság olyan határozata állapított meg, amellyel szemben a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt megsemmisítés iránti keresetet indítottak, viszont amely az e bíróságok általi helybenhagyást követően jogerőre emelkedett, úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes mind az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi kereset, mind pedig az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt indított kártérítési kereset keretében az ellenkező bizonyításáig bizonyította, ezáltal áthárítva az e 2. cikkben meghatározott bizonyítási terhet az

alperesre, amennyiben az e keresetek tárgyát képező állítólagos jogsértés jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre egybeesik az említett határozatban megállapított jogsértés jellegével, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatókörével.

A második kérdésről

- 68 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 101. cikket akként kell-e értelmezni, hogy amennyiben a felperesnek sikerül bizonyítania e cikk azon megsértésének fennállását, amely az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott semmisségi keresetének, valamint az e jogsértés folytán bekövetkező kár megtérítése iránti kártérítési keresetének képezi a tárgyát, akkor az e keresetekkel érintett azon megállapodások, amelyek sértik az EUMSZ 101. cikket, teljes egészükben *ipso iure* semmissék.
- 69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése értelmében az e cikk alapján tiltott megállapodások vagy döntések semmissék.
- 70 E semmisség, amelyre bárki hivatkozhat, köti a bíróságot, amennyiben az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazási feltételei teljesülnek, és az érintett megállapodás nem igazolhatja az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentesség megadását. Mivel az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése szerinti semmisség abszolút jellegű, az e rendelkezés értelmében semmis megállapodás a szerződő felek közötti jogviszonyokban nem fejt ki joghatásokat, harmadik személyekkel szemben pedig nem érvényesíthető. Ezenkívül e semmisség az érintett megállapodás vagy döntés valamennyi – múltbeli vagy jövőbeli – joghatását érintheti (2001. szeptember 20-i Courage és Crehan ítélet, C-453/99, EU:C:2001:465, 22. pont).
- 71 Az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdésében előírt *ipso iure* semmisség csak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen szerződéses kikötésekre vonatkozik. E semmisségnek a megállapodás egyéb elemeire gyakorolt következményei nem tartoznak az uniós jog hatálya alá. E következményeket a nemzeti bíróságnak azon tagállam joga szerint kell értékelnie, amelyben e bíróság működik (lásd ebben az értelemben: 1983. december 14-i Sociétés de vente de ciments et bétons de l'Est ítélet, 319/82, EU:C:1983:374, 12. pont).
- 72 A nemzeti bíróság feladata, hogy az alkalmazandó nemzeti jog alapján értékelje, hogy bizonyos szerződési feltételeknek az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján fennálló esetleges semmissége milyen körben érvényesül, továbbá hogy a szerződéses jogviszonyok egésze vonatkozásában milyen következményekkel jár (1986. december 18-i VAG France ítélet, 10/86, EU:C:1986:502, 15. pont).
- 73 Így az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdésében rögzített *ipso iure* semmisség a megállapodásnak csak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése által tiltott elemeire alkalmazandó. A semmisség csak akkor terjed ki a megállapodás egészére, ha ezek az elemek nem tűnnek elválaszthatóknak magától a megállapodástól (lásd ebben az értelemben: 1991. február 28-i Delimitis ítélet, C-234/89, EU:C:1991:91, 40. pont).
- 74 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy amennyiben a felperesnek sikerül bizonyítania e cikk azon megsértésének fennállását, amely az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott semmisségi keresetének, valamint az e jogsértésre alapított kártérítési keresetének képezi a tárgyát, akkor a nemzeti bíróságnak alkalmaznia kell az ebből eredő összes következményt, különösen pedig az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján le kell ebből vezetnie az

EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen összes szerződési kikötés *ipso iure* semmisségét; e semmisség csak akkor terjed ki az érintett megállapodás egészére, ha ezek az elemek nem tűnnek elválaszthatóknak magától a megállapodástól.

A költségekről

75 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez utóbbi bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek észrevételei költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) [Az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet 2. cikkével végrehajtott és a tényleges érvényesülés elvével együtt értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy azt a versenyjogi jogsértést, amelyet egy nemzeti versenyhatóság olyan határozata állapított meg, amellyel szemben a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt megsemmisítés iránti keresetet indítottak, viszont amely az e bíróságok általi helybenhagyást követően jogerőre emelkedett, úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes mind az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi kereset, mind pedig az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt indított kártérítési kereset keretében az ellenkező bizonyításáig bizonyította, ezáltal áthárítva az e 2. cikkben meghatározott bizonyítási terhet az alperesre, amennyiben az e keresetek tárgyát képező állítólagos jogsértés jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre egybeesik az említett határozatban megállapított jogsértés jellegével, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatókörével.
- 2) Az EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy amennyiben a felperesnek sikerül bizonyítania e cikk azon megsértésének fennállását, amely az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott semmisségi keresetének, valamint az e jogsértésre alapított kártérítési keresetének képezi a tárgyát, akkor a nemzeti bíróságnak alkalmaznia kell az ebből eredő összes következményt, különösen pedig az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján le kell ebből vezetnie az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen összes szerződési kikötés *ipso iure* semmisségét; e semmisség csak akkor terjed ki az érintett megállapodás egészére, ha ezek az elemek nem tűnnek elválaszthatóknak magától a megállapodástól.

Aláírások